

**शिक्षाचार्यः(एम्.एड्.)
प्रथमसत्राद्वृत्तम्
पञ्चमपत्रम्(ऐच्छिकम्)
शैक्षिकं व्यावसायिकं च निर्देशनम्**

पूर्णाङ्गिकाः-100

उद्देश्यानि-

अमुंपाठ्यक्रमम् अधीत्यछात्राः-

- निर्देशनस्य सामान्यपरिचयं प्राप्नुयुः ।
- निर्देशनस्यार्थं, प्रकृतिं, क्षेत्रं च जानीयुः ।
- दैनिकजीवने निर्देशनस्य महत्वम्, अनुप्रयोगं च अवगच्छेयुः ।
- शैक्षिकनिर्देशन-व्यावसायिकनिर्देशनयोर्मध्ये भेदं जानीयुः ।
- संस्थानां सर्वेषु स्तरेषु निर्देशनकार्यक्रमाणां वर्गीकरणं, सञ्चालनं चावगच्छेयुः ।
- निर्देशने परामर्शं च सामान्योपायानां क्रियान्वयने समर्थाः स्युः ।

**प्रथमसत्राद्वृत्तम्
पञ्चमपत्रम्(ऐच्छिकम्)
शैक्षिकम् आयोजनं प्रशासनं च**

पूर्णाङ्गिकाः-100

उद्देश्यानि-

अमुंपाठ्यक्रमम् अधीत्यछात्राः-

- शैक्षिकायोजनस्य प्रशासनस्य च सम्प्रत्ययेन परिचिताः भवेयुः ।
- शैक्षिकायोजनसंस्थानां भूमिकावदानयोः विश्लेषणम् कर्तुं प्रभवेयुः ।
- भारते शैक्षिकपर्यवेक्षणप्रक्रियां परिचिन्युः ।

द्वितीयसत्रार्द्धम्
पञ्चमपत्रम्(ऐच्छिकम्)
समावेशात्मकशिक्षा

पूर्णाङ्गकाः:-100
बाह्याङ्गकाः:-80
आन्तरिकाङ्गकाः:-20

उद्देश्यानि-

अमुंपाठ्यक्रमम् अधीत्यछात्राः:-

- विभिन्नावश्यकतावतां बालानाम् आवश्यकतानुगुणमुपायान् जानीयुः ।
- समावेशात्मकशिक्षासंवर्धनाय सम्बद्धानां भूमिकाम्, उत्तरदायित्वं च अवगच्छेयुः ।
- समावेशात्मकशिक्षाविकासाय उपलब्धसहकारिसेवाना प्रयोगे समर्थाः भवेयुः ।

द्वितीयसत्रार्द्धम्
पञ्चमपत्रम्(ऐच्छिकम्)
शैक्षिकप्रविधिः

पूर्णाङ्गकाः:-100

उद्देश्यानि-

अमुंपाठ्यक्रमम् अधीत्यछात्राः:-

- शैक्षिकप्रविधेः अर्थ, प्रकृतिं, क्षेत्रं, महत्त्वं चावगच्छेयुः ।
- शिक्षायाः प्रणाली-उपागमं, संप्रेषणसिद्धान्तान्, संप्रेषणसाधनानि चावगच्छेयुः ।
- अनुदेशनप्रारूपं जानीयुः ।
- स्वाधिगमसामग्र्याः विकासस्य प्रक्रियां जानीयुः ।
- दृश्यश्रव्यसाधनानि प्रयोक्तुं प्रभवेयुः ।
- विविधविधानुदेशनसामग्र्याः निर्माणे क्षमाः स्युः ।
- शैक्षिकप्रविधेः नवाचारान्, उदीयमानानां प्रवृत्तीश्च अवबुध्येरन् ।